

Wydawca:

Departament Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Zespół ds. Rozwoju Turystyki, 31-156 Kraków, ul. Basztowa 22
adres korespondencyjny: 30-017 Kraków, ul. Raclawicka 56
e-mail: turystyka@malopolska.mw.gov.pl
i Regionalny Portal Internetowy Wrota Małopolski www.malopolska.pl

Tekst:

Krzysztof Bzowski

Aktualizacja tekstu: Agata Grzanka

Baza noclegowa – na podstawie ewidencji skategoryzowanych obiektów hotelarskich, prowadzonej przez Wojewodę Małopolskiego, stan na dzień 28.05.2008 r.

Zdjęcia:

Archiwum Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (arch. UMWM), Archiwum Urzędu Miasta Krakowa (arch. UMK), Archiwum Polskiej Organizacji Turystycznej (arch. POT), Archiwum Biura Promocji Zakopanego, Archiwum Polskich Kolei Liniowych (arch. PKL), Archiwum Urzędu Miejskiego w Krynicy Zdroju, Archiwum Kopalni Soli w Bochni, Archiwum Schroniska w Bereśniku, Archiwum Kempingu Krakowianka oraz R. Baś, B. Czerwiński, E. Fiutowski, T. Gębuś, M. Grychowski, P. Klimek, P. Krzan, J. Kubiena, J. Macioł, P. Marekwica, S. Markowski, P. Mierniczak, T. Ostroski, P. Panczakiewicz, J. Podlecki, S. Śmierciak, T. Warczak, J. Witaliński, P. Witosławski, D. Zaręba, P. Ziemiński

Zdjęcia na okładkach:

Okł. I – Zamek w Czorsztynie, fot. arch. UMWM; Morskie Oko, fot. arch. UMWM

Okł. IV – Tatry, fot. arch. UMWM, Pieniń, fot. arch. UMWM; Wyprawa rowerowa, fot. arch. UMWM, Spływ Dunajcem, fot. arch. UMWM

Zdjęcia na stronach 1–3: Archiwum Biura Promocji Zakopanego, B. Czerwiński, M. Grychowski, P. Klimek, J. Kubiena, P. Mierniczak, J. Podlecki, S. Śmierciak, P. Witosławski

Realizacja wydawnicza:

Amistad Sp. z o.o. – program PolskaTurystyczna.pl

tel.: (0-12) 267 77 10, faks: (0-12) 267 77 11,

e-mail: biuro@polskaturystyczna.pl, www.polskaturystyczna.pl

Konsultacja merytoryczna: Andrzej Matuszczyk

Redakcja: Aurelia Hołubowska

Korekta: Magdalena Michalak, Aurelia Hołubowska

Wykonanie map: Anna Fidzińska, Anna Styrska, Marcin Wieczorkowski, Wydawnictwo Kartograficzne „Compass”

Koncepcja graficzna: Paweł Panczakiewicz

Projekt okładki: Mateusz Zaręba

Skład: Michał Tincel

Kierownik produkcji: Agnieszka Błaszczak

Druk: Interak Sp. z o.o.

Koncepcja wydawnicza: Anna Niedźwieńska

Kraków 2008

ISBN 978-83-60538-23-4

Autorzy i wydawcy publikacji starali się, aby jej tekst był rzetelny, nie mogą jednak wziąć odpowiedzialności za ewentualne zmiany, zaistniałe po terminie opracowywania materiałów do wydawnictwa. Materiały przygotowywane na dzień: 28.05.2008 r.

Katedra wawelska

Szczawnik

Czchów

Tatry

Symbole użyte w tekście

- Obiekt UNESCO
- Kościół, kaplica
- Cerkiew
- Muzeum
- Zamek, twierdza
- Obiekt zabytkowy
- Atrakcja przyrodnicza
- Ciekawostka
- Informacja praktyczna

Rozdział 1

10 powodów, aby odwiedzić Małopolskę	2
Informacje praktyczne	4

1

Rozdział 2

Trasy tematyczne	6
Małopolska Trasa UNESCO	6
Szlak Architektury Drewnianej	8
Śladami Żydów Małopolskich	9
Szlakiem cerkwi łemkowskich	10
Śladami Jana Pawła II	12
W sercu Małopolski – Kraków i okolice	14
Kraków	14
Solny szlak	15
Kraina Orlich Gniazd	16
Ku kalwaryjskim dróżkom	18
Rowerem dookoła Tyńca i Bielan	20
Rowerem przez Jurę	22
Pieszko	23
W siodle	23
Wycieczki przyrodnicze	23
Na nartach	24
Wszystko, co kochasz w górach – Zakopane i Podhale	25
Zakopane	25
Wokół Babiej Góry – królowej Beskidów	26
Ku przełomowi Dunajca	28
Szlak Gotycki	30
Krętymi dróżkami Spiszu	31
Pieszko	32
Ekstremalnie	35
Na nartach	35
Wyprawy po zdrowie i urodę – między Szczawnicą i Krynicą	37
Szczawnica	37
Wokół Pienin	37
Pieszko	38
Na nartach	39
Przełom Dunajca	40
Krynica Zdrój	42
Piękno zaklęte w drewnie	42
Pieszko	43
Na nartach	43
Tajemnice Beskidu Niskiego	44
Na spotkanie wielu kultur – Tarnów i okolice	46
Tarnów	46
Nad spokojny nurt Wisły	47
Skamieniałe miasto i koronki	48
W dolinie Dunajca i Popradu – Nowy Sącz i okolice	49
Nowy Sącz	49
Wokół jezior Czchowskiego i Rożnowskiego	50
W królestwie drewna i owoców	51
Małopolska w 3 dni	52
To, co najciekawsze	52
Poza częstszczanymi szlakami	53

2

Rozdział 3

Baza noclegowa	54
----------------------	----

3

1 10 POWODÓW, ABY ODWIEDZIĆ MAŁOPOLSKĘ

Stolica i największe miasta

Kraków – dawna stolica kraju to synteza wszystkiego, co polskie, i wszystkiego, czego szuka turysta – nie sposób wymienić wszystkich krakowskich atrakcji... **Tarnów** – największe miasto wschodniej części województwa słynie z zabytków i licznych pozostałości bogatej kultury żydowskiej, a **Nowy Sącz** zachwyca wspaniałym Sądeckim Parkiem Etnograficznym i otoczeniem pięknej, dzikiej przyrody.

Kraków

Dziedzictwo

To właśnie w Małopolsce znajduje się **8 obiektów** (w całej Polsce jest ich 16) wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego **UNESCO**. Są to: historyczne centrum Krakowa, Kopalnia Soli w Wieliczce, obóz koncentracyjny w Oświęcimiu, sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej oraz drewniane kościoły w Binarowej, Dębnie, Lipnicy Murowanej, Sękowej.

Kalwaria Zebrzydowska

Ludzie

Z regionem związani byli lub są ludzie tak sławni, jak: Ojciec Święty Jan Paweł II, gen. Józef Bem, Roman Ingarden, Tadeusz Kantor, Jan Kiepura, Tadeusz Kościuszko, Jan Matejko, Józef Mehoffer, Helena Modrzejewska, Sławomir Mrożek, Ignacy Jan Paderewski, Krzysztof Penderecki, Ludwik Solski, Wisława Szymborska, Józef Tischner, Stanisław Witkiewicz, by wymienić tylko niektórych wielkich Małopolan, którzy przyczynili się do rozwoju regionu, kraju, świata.

Jan Paweł II

Wydarzenia

Małopolska tętni życiem, a imprezy tu organizowane przyciągają gości nierzadko z całego świata. Trudno się temu dziwić, jeśli wymieni się choć kilka z nich: Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego, Festiwal Kultury Żydowskiej (Kraków), Międzynarodowy Festiwal Folkloru Ziem Górskich (Zakopane), Festiwal im. Jana Kiepury (Krynica) czy Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej (Wygielzów).

Festiwal im. J. Kiepury

Uzdrowiska

Małopolskie uzdrowiska – Krynica, Szczawnica, Muszyna, Piwniczna, Rabka, Swoszowice, Wapienne, Wieliczka, Wysowa, Żegiestów – wszystkie są piękne i trudne do przecenienia pod względem pozytywnego wpływu na zdrowie kuracjuszy. Ich uroku dopełnia wspaniała przyroda, liczne naturalne źródła wód mineralnych i serdeczni mieszkańcy.

Szczawnica

Gościnność i tradycja

Małopolskie tradycje i zwyczaje, takie jak: harce Lajkonika, konkurs szopek bożonarodzeniowych czy palm wielkanocnych, budzą ciekawość i zachwyty. A staropolska gościnność stała się już przysłowiowa, zwłaszcza, że Małopolanie częstują nie lada **przysmakami**: oscypkami, łącką śliwowicą, obwarzankami, solą z Bochni i Wieliczki, kremówkami papieskimi, kielbasą krakowską i lisecką, karpim po zatorsku, kwaśnicą...

Oscypki

Przyroda

Na terenie województwa małopolskiego znajduje się aż 6 parków narodowych (Babiogórski, Gorczański, Magurski, Ojcowski, Pieniński, Tatrzański) w promieniu zaledwie 100 km. Jest to też jeden z nielicznych regionów, w którym zobaczymy i góry typu alpejskiego – **Tatry** (z Morskim Okiem – najśłynniejszym polskim jeziorem i Zakopanem – zimową stolicą Polski), i najprawdziwszą pustynię (**Pustynię Błędownską**).

Morskie Oko

Sól i wody mineralne

Kto nie spróbował jeszcze soli z kopalni w Wieliczce i Bochni, ten musi to jak najszybciej nadrobić, zwiedzając przy tym tamtejszy podziemny solny świat z kaplicami, jeziorami i muzealną ekspozycją. A potem zapraszamy na degustację wód mineralnych, o różnych smakach i właściwościach leczniczych, do pobliskich małopolskich uzdrowisk.

Solne kryształy

Turystyka aktywna

Komu marzy się aktywne spędzanie czasu, ten musi przyjechać do Małopolski! Czekają na niego: liczne szlaki piesze, **spływ Dunajcem** – niezapomniana przygoda, **Jura Krakowsko-Częstochowska** – wymarzone miejsce dla wspinaczy skałkowych, grotolazów, miłośników parolotniarstwa, turystyki rowerowej i konnej, **Tatry i Pieniny** – z siecią szlaków turystycznych i świetną bazą narciarską.

Na nartach

Budownictwo drewniane

Małopolski **Szlak Architektury Drewnianej** to świat malowniczych kościołków, cerkwi, dworów i skansenów, zachwycających każdego. Do najpiękniejszych miejsc należą m.in. świątynie w Dębnie, Sękowej, Binarowej i Lipnicy Murowanej (zabytki z Listy UNESCO) oraz jedyna w swoim rodzaju malowana wieś – **Zalipie** – wszystko tam pokryte jest pięknymi, malowanymi kwiatami, od ścian domów po psie budy...

Cerkiew w Kwiatoniu

1 INFORMACJE PRAKTYCZNE

DOJAZD

SAMOCHODEM

W regionie istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg krajowych i lokalnych. Przejazd drogami krajowymi – bezpłatny, przejazd autostradą A4 (Katowice – Kraków) płatny gotówką: 13 zł – samochód osobowy.

Drogi krajowe biegnące przez Małopolskę:

- nr 4: granica państwa z Niemcami – Wrocław – Katowice – Chrzanów – Kraków – Tarnów – Rzeszów – granica państwa z Ukrainą
- nr 7: Gdańsk – Elbląg – Warszawa – Radom – Kielce – Kraków – Chyżne (granica państwa)
- nr 28: Zator – Wadowice – Sucha Beskidzka – Maków Podhalański – Skomielna Biała – Rabka – Limanowa – Mszana Dolna – Nowy Sącz – Gorlice – Jasło – Krosno – Sanok – Przemyśl – Medyka (granica państwa z Ukrainą)
- nr 44: Gliwice – Mikołów – Tychy – Oświęcim – Zator – Skawina – Kraków
- nr 49: Nowy Targ – Białka Tatrzańska – Czarna Góra – Jurgów (granica państwa ze Słowacją)
- nr 52: Bielsko-Biała – Kęty – Wadowice – Kalwaria Zebrzydowska – Głogoczów
- nr 73: Wiśniówka – Kielce – Szczucin – Dąbrowa Tarnowska – Lisia Góra – Tarnów – Jasło
- nr 75: Niepołomice – Brzesko – Czchów – Nowy Sącz – Muszynka
- nr 79: Warszawa – Koźnice – Zwoleń – Sandomierz – Połaniec – Nowe Brzesko – Kraków – Trzebinia – Chrzanów – Jaworzno – Katowice – Chorzów – Bytom
- nr 87: Nowy Sącz – Stary Sącz – Ryto – Piwniczna-Zdrój

Czas bezpośredniego dojazdu pociągiem do Krakowa

- z Warszawy – 2 h 40 min, z Gdańska – 6 h 55 min
- z Wrocławia – 3 h 40 min, z Poznania – 5 h 40 min
- z Rzeszowa – 2 h 9 min, z Łodzi – 3 h 22 min
- z Bydgoszczy – 6 h 35 min, z Katowic – 1 h 12 min

- nr 94: Legnica – Prochowice – Wrocław – Opole – Strzelce Opolskie – Toszek – Pyskowice – Bytom – Będzin – Sosnowiec – Dąbrowa Górnicza – Olkusz – Kraków-Balice

Maksymalne prędkości:

- 50 km/h – teren zabudowany
- 90 km/h – teren niezabudowany
- 100 km/h – drogi ekspresowe
- 130 km/h – autostrady

POCIĄGIEM

Małopolska ma bezpośrednie połączenia kolejowe ze wszystkimi większymi miastami w Polsce oraz wieloma za granicą, m.in. z Wiedniem, Pragą, Berlinem, Bukaresztem, Bratysławą, Koszycami, Kijowem, Lwowem, Odessą i Budapesztem.

Informacje o rozkładzie jazdy, dworcach i połączeniach można uzyskać na stronie: www.pkp.pl; telefoniczna informacja kolejowa: (0-12) 94 36.

AUTOBUSEM

Do większości miejscowości w Małopolsce można dotrzeć autobusem. Do największych przewoźników należy PKS. Dworce autobusowe umiejscowione są zazwyczaj w pobliżu dworców kolejowych. Większe miasta Małopolski posiadają regularne połączenia autobusowe z wieloma miejscami w Polsce i Europie. Ceny biletów zależą od odległości i rodzaju połączenia (zwykłe, pospieszne). Więcej informacji na stronie www.pks.krakow.pl

SAMOLOTEM

Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice położony jest na zachód od Krakowa, w odległości 11 km od centrum miasta. **Więcej informacji:** Port Lotniczy w Krakowie-Balicach, tel.: (0-12) 639 30 00, www.lotnisko-balice.pl
Do portu lotniczego z centrum Krakowa prowadzą cztery niezależne drogi, a także bezpośredni zjazd z autostrady A4. Do lotniska można dojechać autobusami Miejskiego Przedsiębiorstwa

Komunikacyjnego S.A. w Krakowie (MPK S.A.) nr 292 (z przystanku przy Krakowskiej Szkole Wyższej przez przystanki m.in. Dworzec Główny, Nowy Kleparz, Cracovia na Balice; ok. 50 minut) oraz 208 (z przystanku „Bronowice Małe” przez przystanki m.in. Mydlniki, Podkamycze, Szczyglice na Balice; czas przejazdu: ok. 20 minut). Końcowy przystanek autobusowy znajduje się bezpośrednio przed terminalem pasażerskim. Rozkłady jazdy tych autobusów są dostępne pod adresem <http://rozklady.mpk.krakow.pl>. Bilety autobusowe w cenie 2,60 zł można nabyć m.in. w kioskach i innych punktach handlowych, w automatach ulicznych oraz u kierowcy autobusu (za dopłatą).

Połączenia centrum miasta – lotnisko Balice obsługuje też szybka linia kolejowa PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. (czas przejazdu: ok. 15 minut, bilety: 6 zł, do nabycia w pociągu; pociąg kursuje średnio co 30 minut w godz. 4.00–23.30, a w śr., pt., nd. w godz. 4.00–00.17). Przystanek kolejki znajduje się ok. 200 m od terminalu pasażerskiego, odległość tę można pokonać pieszo (ok. 5 minut spacerem) albo skorzystać z bezpłatnego wahadłowego połączenia autobusem MPK.

PRZEJŚCIA GRANICZNE

Na południu Małopolska graniczy ze Słowacją, funkcjonują tam przejścia graniczne różnego rodzaju: kolejowe, drogowe bez ograniczeń, drogowe z ograniczeniami (bez odprawy samochodów ciężarowych), a także punkty przekraczania granicy na szlakach turystycznych – tylko dla pieszych. Zasady przekraczania granicy są podobne jak w większości krajów UE. Więcej informacji na stronie: www.clo.gov.pl

INFORMACJA TURYSTYCZNA

KRAKÓW

Sieć Informacji Miejskiej – punkty informacji miejskiej:

■ Wieża Ratuszowa, Rynek Główny 1, tel.: (0-12) 433 73 10, simratusz@infokrakow.pl

■ Międzynarodowy Port Lotniczy Balice, tel.: (0-12) 285 53 41, simbalice@infokrakow.pl

■ ul. Szpitalna 25, tel.: (0-12) 432 01 10, 432 00 60, faks: (0-12) 432 00 62, simszpitalna@infokrakow.pl

■ ul. św. Jana 2, tel.: (0-12) 421 77 87, faks: (0-12) 426 21 55, simjan@infokrakow.pl

■ ul. Józefa 7, tel.: (0-12) 422 04 71, faks: (0-12) 421 77 31, simjozef@infokrakow.pl

■ os. Słoneczne 16, tel.: (0-12) 643 03 03, simhuta@infokrakow.pl

■ Pawilon Wypiański 2000, pl. Wszystkich Świętych 2, tel.: (0-12) 616 18 86, faks: (0-12) 616 18 82, simwypianski@infokrakow.pl

Wspólny adres e-mail dla punktów informacji miejskiej: it@infokrakow.pl

NOWY SĄCZ

Centrum Informacji Turystycznej, ul. Piotra Skarżi 2, tel./faks: (0-18) 443 55 97, 444 24 22, cit@sarr.com.pl, www.cit.com.pl

TARNÓW

Tarnowskie Centrum Informacji, Rynek 7, tel.: (0-14) 688 90 90, 688 90 91, faks: (0-14) 688 90 92, centrum@it.tarnow.pl, www.it.tarnow.pl

WADOWICE

Wadowickie Centrum Informacji Turystycznej, ul. Kościelna 4, tel./faks: (0-33) 873 23 65, biuro@it.wadowice.pl, www.it.wadowice.pl

OSWIECIM

Miejski Punkt Informacji Turystycznej, ul. Leszczyńskiej 12, tel.: (0-33) 843 00 91, faks: (0-33) 843 24 81, mpit@um.oswiecim.pl, www.mpit-oswiecim.neostrada.pl

ZAKOPANE

Centrum Informacji Turystycznej, ul. Kościuszki 17, tel.: (0-18) 201 22 11, faks: (0-18) 206 60 51, info@promocja.zakopane.pl, www.zakopane.pl

Małopolska – informacje ogólne:

Stolica regionu: Kraków

Większe miasta: Tarnów, Nowy Sącz

Powierzchnia: 15 183 km² (4,9% powierzchni Polski)

Liczba mieszkańców: 3 280 100

Klimat: umiarkowany

Rzeźba terenu: urozmaicona, obszary nizinne (dolina Wisły), wyżynne (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), pogórza (Pogórze Karpackie), górskie (Tatry, Beskidy, Pieniny); tylko 9% powierzchni leży poniżej 200 m n.p.m., a ponad połowa – powyżej 500 m n.p.m.; najwyższy szczyt Rysy (2499 m n.p.m.)

Podział administracyjny: 22 powiaty (19 powiatów ziemskich i 3 grodzkie) oraz 182 gminy

Ważne telefony: telefon alarmowy: 112; pogotowie ratunkowe: 999; straż pożarna: 998; policja: 997; pomoc drogową: 981; numer ratunkowy w górach: 0 601 100 300

	PRZ. KRZYŻOWA	1 h	P	T	K
	RUNEK	3 h	P	T	K
P	GÓRA PĄKÓWA	1/2h	T	K	
T	POWROŹNIK	3 1/2h	K		

27 pomysłów na zwiedzanie Małopolski

- trasy tematyczne:
 - Trasa UNESCO
 - Szlak Architektury Drewnianej
 - Szlak Jana Pawła II
- trasy rowerowe
- trasy piesze
- trasy narciarskie
- trasy wodne
- sprawdzone informacje praktyczne
- bogata baza noclegowa

... bo Małopolska
jest wyjątkowa!

Województwo
Małopolskie